

Jak unikać nierzetelnych transakcji w VAT

Przedsiębiorcy powinni starannie sprawdzać, z jakim kontrahentem prowadzą transakcje. Resort finansów przypomina, w jaki sposób skutecznie zweryfikować partnera handlowego. Przestrzega też przed skutkami, jakie może powodować uczestnictwo w nielegalnych transakcjach, w tym wystawianie i rozliczanie nierzetelnych faktur.

Dzięki obowiązkowi comiesięcznego składania plików JPK organy podatkowe zyskały większy dostęp do danych, a systematycznie rozbudowywane narzędzia pozwalają na analizę nieprawidłowości, które występują u podatników. JPK są na bieżąco analizowane pod kątem zgodności zawartych w nich zapisów z obowiązującymi przepisami. Weryfikacja dotyczy przede wszystkim: rozliczenia podatku z wystawionych [faktur](#), zasadności ujęcia w ewidencji nabyć faktur, które nie dokumentują rzeczywistych zdarzeń gospodarczych bądź są wystawione przez podmioty niezarejestrowane (na dzień wystawienia faktury) jako czynni podatnicy podatku od towarów i usług.

Prawo do odliczenia podatku naliczonego

Zgodnie z podstawową zasadą wyrażona w ustawie o VAT w zakresie, w jakim towary i usługi są wykorzystywane do wykonywania czynności opodatkowanych, podatnikowi przysługuje prawo do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego, którą stanowi suma kwot podatku wynikająca z faktur otrzymanych przez podatnika z tytułu nabycia towarów i usług.

Ograniczenia w prawie do odliczenia podatku naliczonego

Nie stanowią podstawy do obniżenia podatku należnego oraz zwrotu różnicy podatku lub zwrotu podatku naliczonego faktury i dokumenty celne, w przypadku gdy:

- sprzedaż została udokumentowana [fakturami](#) lub fakturami korygującymi wystawionymi przez podmiot nieistniejący,
- wystawione faktury, faktury korygujące lub dokumenty celne stwierdzają czynności, które nie zostały dokonane – w części dotyczącej tych czynności.

Obniżenia kwoty lub zwrotu różnicy podatku należnego nie stosuje się również do podatników, którzy nie są zarejestrowani jako podatnicy VAT czynni, zgodnie z art. 96 ustawy o VAT.

Dlaczego warto sprawdzać kontrahentów

MF przypomina zatem, że przepisy obligują przedsiębiorcę do kontrolowania, z kim prowadzi transakcje i to na podatniku ciąży obowiązek weryfikacji kontrahentów. Aby uniknąć odpowiedzialności należy dochować należytej staranności przy każdej czynności z kontrahentem. Przed podjęciem współpracy i realizacją transakcji należy zdobyć więcej informacji na temat takiego podmiotu. To, czy kontrahent jest podmiotem gospodarczym, najlepiej sprawdzić w rejestrach: CEIDG, KRS, REGON. Dodatkowo należy sprawdzić status podmiotu w VAT – na Portalu Podatkowym Ministerstwa Finansów lub bezpośrednio w urzędzie skarbowym.

Nie wystarczy jednak samo sprawdzenie, czy przedsiębiorca widnieje w rejestrze VAT, ponieważ np. często zdarza się, że mały przedsiębiorca o minimalnym kapitale zakładowym oferuje dużą ilość produktów w bardzo atrakcyjnej cenie. Takie oferty wymagają weryfikacji, np. czy dany podmiot daje rękojmię rzetelnego prowadzenia działalności. Sposób weryfikacji powinien być wówczas adekwatny do danej transakcji lub do konkretnego podmiotu.

Konsekwencje nielegalnych transakcji

MF ostrzega przed uczestnictwem w transakcjach niezgodnych z obowiązującymi przepisami (zarówno w przypadku wystawiania, jak i rozliczania nierzetelnych faktur), gdyż mogą one skutkować:

1. wykreśleniem z urzędu z rejestru jako podatnika VAT

Wykreśleniu podlega podatek, który:

- wystawiał faktury lub faktury korygujące, dokumentujące czynności, które nie zostały dokonane,
- prowadząc działalność gospodarczą wiedział lub miał uzasadnione podstawy do tego, aby przypuszczać, że dostawcy lub nabywcy biorący udział pośrednio lub bezpośrednio w dostawie tego samego towaru lub usługi uczestniczą w nierzetelnym rozliczaniu podatku w celu odniesienia korzyści majątkowej;

2. **wymierzeniem sankcji w wysokości 30 i 100 procent** - co do zasady, w przypadku, gdy podatek zaniżył kwotę zobowiązania podatkowego lub zawyżył kwotę VAT do zwrotu lub do przeniesienia na następny okres rozliczeniowy, organ podatkowy może ustalić dodatkowe zobowiązanie podatkowe w wysokości 30 proc. kwoty zawyżenia zwrotu VAT (nadwyżki VAT) lub zaniżenia zobowiązania podatkowego. Natomiast 100-proc. sankcja znajdzie zastosowanie, gdy zaniżenie zobowiązania VAT lub zawyżenie kwoty zwrotu VAT wynika z odliczenia podatku naliczonego z **faktur**, które:

- zostały wystawione przez podmiot nieistniejący,
- stwierdzają czynności, które nie zostały dokonane,
- podają kwoty niezgodne z rzeczywistością,
- potwierdzają czynności, do których mają zastosowanie przepisy art. 58 i 83 kodeksu cywilnego, tj. czynności sprzecznych z przepisami, bądź mających na celu ich obejście, ponadto są to czynności pozorne, które złożono celem ukrycia rzeczywistego zdarzenia gospodarczego;

3. **karą pozbawienia wolności do 25 lat więzienia za podrabianie lub przerabianie faktur oraz za wystawianie fikcyjnych faktur.**

Wprowadzone od 1 marca 2017 r. regulacje prawne przewidują kary pozbawienia wolności na okres:

- od 6 miesięcy do 8 lat w przypadku, gdy kwota należności na dokumencie przekracza 200 tys. zł,
- nie krótszy niż 3 lata w przypadku, gdy kwota należności na dokumencie przekracza 5 mln zł albo gdy sprawca z popełnienia przestępstwa uczynił sobie stałe źródło dochodu,
- od 5 do 25 lat w przypadku fałszowania faktur na kwotę ponad 10 mln zł;

4. **wymierzeniem grzywny do 6 mln zł obok orzeczonej jednej z wyżej wskazanych kar pozbawienia wolności.**

Ministerstwo Finansów skutecznie zwalcza wyludzenia podatkowe

Resort finansów coraz efektywniej identyfikuje i eliminuje z obrotu prawnego podmioty, których działalność jest ukierunkowana na próby uszczuplenia wpływów budżetu państwa. Ze względu na dotkliwe konsekwencje jakie może ponieść podatek, przestrzega przez zawieraniem transakcji o wątpliwym charakterze i jednocześnie zachęcamy podatników do samodzielnego korygowania ewentualnych nieprawidłowości w deklaracjach podatkowych jeszcze przed wykryciem ich przez organ podatkowy, aby uniknąć opisanych konsekwencji.

Przypomina również, że wprowadzona sankcja VAT:

- **nie ma zastosowania** jeśli przed dniem wszczęcia kontroli podatkowej lub kontroli celno-skarbowej podatek złożył korektę deklaracji podatkowej (lub deklarację podatkową) oraz wpłacił kwotę zobowiązania podatkowego wraz z odsetkami,
- **może zostać obniżona do wysokości 20 proc.**, jeśli po zakończeniu kontroli podatkowej, kontroli celno-skarbowej albo w trakcie kontroli celno-skarbowej podatek złożył korektę deklaracji podatkowej (lub deklarację

podatkową), która uwzględniała stwierdzone nieprawidłowości oraz wpłacił kwotę zobowiązania podatkowego lub zwrócił nienależną kwotę zwrotu.

Źródło: Ministerstwo Finansów